Mutig vorwärts! ‘ ‚Kuraĝe antaŭen‘

Aŭstria Esperantisto

(Österreichischer Esperantist)

Oficiala organo de Aŭstria Esperanto-Asocio

8a jaro. N-o 11 Monata Novembro 1931

Redaktejo: Wien, I., Neue Burg (Tel. R 27-803).

Administrejo: Bisamberg, Bundesstraße 154.

Konto bei der Postsparkasse D-123.826 u. 36.783 (Sparkasse Korneuburg).

Jarabono (komencebla ĉiumonate): Por aŭstrianoj aŭ Ŝ 4.88, germanlandanoj RM 3.25 alilandanoj sv. fr. 4.25; ponumere: por enlandanoj 45 aŭ. g., eksterl. 55 aŭ. g.

Nicht zeitgerechte Abbestellung unseres Organs verpflichtet zum Weiterbezug.

Weltreisender Scherer

seit 15 Monaten auf einer Reise um die Erde, wird auf seiner Rückfahrt nach Los Angeles in deutscher Sprache folgende Lichtbildervorträge halten:

Freitag, 27. November. **„Urania“**. 19 h 30 „Durch das Meer der Entscheidung zum friedlosen Osten“ (Von Panama nach Shanghai). Ermäßigte Karten so wie für Mitglieder der Urania können telephonisch A 16-1-58 bestellt werden.

Samstag, 28. Nov. **Akademisches Gymnasium** (Reichsverband d. Elternvereinigungen), 16h 30 „Das mächtige Japan, das eingekeilte Siam und die idyllische Insel Bali“. Eintritt frei.

Sonntag, 29. Nov., **Volksbildungshaus**, V. Stöbergasse 11/15, 10 h, „Der friedlose Osten“ (China und Japan, Indien, 1930/31).

Im selben Saale 11 h 30, **Esperanto-Vortrag** „Mondpropagando por Esperanto“.

Volkshochschule, XVI. Ludo Hartmannpl. 7, 17 h 30, „Kalifornien und Hollywood“.

Montag, 30. Nov. **Bildungsverein der sozialdem. Partei Alsergrund**, IX. Säuleng. 20, 20 h, „Im pazifischen Ozean von Los Angeles bis Shanghai“.

Die Karten für die Vorträge (ausg. Urania) an den Kassen zu 30—50 g. Esperantovortrag für Besucher des vorangegangenen Vortrages frei.

Vortrag in Radio-Wien in deutscher Sprache, Sonntag, 29. November, 17—17 h 20. „Erlebnisse im Tale des Todes“.

Außerdem hält Herr Scherer in Oesterreich noch folgende Vorträge:

24. Nov. in Krems, Schülervortrag 16 h, Lichtbildervortrag 20 h „Reise um die Welt von Los Angeles bis Krems“.

25. Nov. in Linz, 18 h Esperanto-Verein, Gasthof Puchner, Scharitzerstr.; 20 h im Kaufmännischen Verein „Mit der Kamera durch Indien“.

26. Nov. in Steyr, 20 h in der Urania „Die Wunder Indochinas“.

1. Dez. in Graz, 20 h in der Urania „Los Angeles—Hollywood“.

3. Dezember in Innsbruck, in der Urania.

4. Dezember in Salzburg und

5. Dezember in Klagenfurt in der Urania immer das letzte Thema.

Aus aller Welt.

Lichtbildervortrag Dänemark, Schweden, Norwegen. Rechnungsrat R. M. Frey hält Mittwoch, den 25. November, um 18 h 30 im Niederöst. Gewerbeverein, Wien I. Eschenbachgasse 11, einen Lichtbildervortrag über seine seinerzeitige Werbereise nach den nordischen Staaten. Es werden auch Filme vorgeführt. Anweisungen zum freien Besuche in den Esperanto-Vereinen.

Im Calasantinum, XV. Gebrüder Langg. 7 beginnt im November ein Esperanto-Anfängerkurs. Auskünfte bei Br. Villanova an der Pforte des Calasantinums.

Esperantokurs für Anfänger jeden Freitag, 18 h in der Zentrale des kath. Esperanto-Vereines, Wien I. Freyung 6.

Oberösterr. Arbeiter-Zeitung, Linz, hat unter der Rubrik „Volksbildungsecke“ allwöchentlich eine Esperanto-Rubrik. Andere Zeitungen mögen nachfolgen!

XXIV. en Paris.

Dato: 30. julio—6. aŭg. 1932.

Invito: La oficiala invitanto de la kongreso estas Komerca Ĉambro de Paris.

Loka Kongresa Komitato: Prezidanto: Georges Warnier (kiu dum Rotary-Kongreso estis nia kara kaj ĝentila gasto en Wien); vic-prez.: intendanto-generalo Lucien Bastien; kasisto: Lucien Tuleu; ĝenerala sekretario: L. N. Newell.

Komitatanoj: Jean Couteaux, René Dubois, Maurice Duperrey kaj Célestin Rousseau.

Kongresa oficejo: La Maison de France, 101, Avenue des Champs Elysées, Paris VIII.

Banko: La Société Générale, Paris.

Kotizoj: Oni aŭkcios kongreskarton n-ro 1; ĝis nun la plej alta propono estas dumil francaj frankoj.

Kongreskartoj: 2-11 estas rezervitaj por la membroj de la familio Zamenhof

Kongreskartoj 12-100 kostos po mil fr. fr. Kongreskartoj de 101- la fino kostas po 125 fr. fr.

Plialtigo de kotizoj: Post la 1. julio 1932 oni altigos la ordinarajn po 75 fr. fr.; do post tiu dato la kotizo estos 200 fr

Donacoj por la grandaj elspezoj de la kongreso volonte akceptotaj.

Garantia kaso por saldi eventualan deficiton estas starigata. La minimuma garantio estas 500 fr. Ĝis nun tiu kaso sumas 102.000 fr.

Fervojaj rabatoj sur francaj kaj alilandaj fervojoj estas aspirataj. Post nelonge sekvos koncernaj informoj.

Vizoj: LKK klopodos havigi al la kongresanoj laŭeble senpagan vizon por eniri Francujon.

Kongresa gazeto: LKK eldonos komence de januaro 1932 specialan „Kongresan Gazeton", kiu estas sendata al la kongresanoj senpage. Ĉefredaktoro estos la fama aŭtoro Raymond Schwartz, kies nomo garantias utilan, viglan kaj spritan gazeton. Oni sendos la jam aperintajn numerojn al ĉiu kongresano ĝis elĉerpiĝo de la ekzempleroj. Sekve ni konsilas al tiuj, kiuj deziras havi kompletan kolekton de ĉi tiu unikajo, ke ili al ĝu tuj al la kongreso.

Karavanoj: En diversaj landoj oni organizos karavanojn al la kongreso. LKK faros anoncojn en siaj bultenoj kaj Kongresa Gazeto de tempo al tempo pri la projektataj karavanoj.

L. N. Newell, ĝen. sekr.

Karavano al Paris.

Mi aranĝos (vidu n-ron 8/9 de AE) karavanon al la XXIV. en Paris. Jam kelkaj personoj montris sian intereson kaj deklaris sian partoprenon.

Post ricevo de la pli precizaj datoj el Paris mi ankaŭ publikigos detalojn.

Aliĝiloj riceveblaj en la Muzeo kaj la kotizoj povos esti pagataj pere de mi.

Certe la karavano unuigos multajn samideanojn el la najbaraj landoj.

Informojn kontraŭ reafranko.

Steiner, prez. de IEMW.

Fakkunsido de abstinenculoj dum XXIII.

Prezidis Watson, Anglujo.

Raportis Mudrak (Wien), prov. sekr. de dum XXII. fondita „Internacia Esp. Laborkomitato por senalkohola kulturo", kies celo estas propagando de E. en la rondoj de nacie kaj internacie organizitaj alkoholkontraŭuloj, atentigo pri la graveco de la alkoholdemando inter la esp.-istaro, internacia informservo ktp.

Kursoj en niaj rondoj estas gvidataj kaj gvidotaj.

Oni decidis ŝanĝon de la titolo en „Internacia Esperantista Laborkomunumo por senalkohola kulturo". Wien restos provizore centro kaj Mudrak sekretario. Reelektita estas s-ino Frankamp-Weber, Scheweningen, prezidantino.

En la diskuto partoprenis d-ro Kadiev, Pamporov, Ahnfeldt, Spiess, pastro Furmanik Laŭ propono de prof. Pamporov (Bulgarujo), ke la nova kulturo estu kulturo de sintezo, do kuniĝo de abstinenco, kontraŭtabakismo (nefumado), pacifismo kaj vegetarismo, oni ankaŭ decidis, kvankam memstara, tamen laŭeblan kunlaboron kun parencaj movadoj.

Oni klopodu, ke la landaj ligoj, al kiuj IEL ja servas per havigo de artikoloj, faciligo de internacia interrilatado ktp., subtenu la aferon ankaŭ mone.

W. Mudrak, Wien, sekr.

Radio-Budapest.

Preskaŭ ĉiuj Radio-stacioj dissendas Esperanto-kursojn, E.-paroladojn ktp., nur en nia najbara lando stacio Budapest, konata pro sia bela Radio-Programo, ĝis nun ne montris — ŝajne — intereson, sendi ankaŭ almenaŭ iom en Esperanto.

Ni aŭdis, ke la nova Radio-programanoncistino de Budapest, f-ino Lilio Filotás estas esperantistino kaj ege bedaŭras, ke la Radiostacio ne eluzas ĉi tiun fakton. Ni volonte aŭdus ŝian agrablan voĉon kun Esperanto-teksto.

La adreso: Hungara Radio S. A., Budapest, VIII., Föherceg Sándor-u. 7.

Pri Occidental.

Represo de letero de s-ro Riddle el „The British Esperantist" 319.

„Mi volas informi vin, ke pro manko de subteno la Brita Occidental ĉesis ekzisti! Dum kelkaj jaroj mi oferis preskaŭ mian tutan liberan tempon por Occidental, sed fine konstatis, ke la diverseco de sistemoj plene malebligis esperon pri unuiĝo aŭ sukceso de ne-Esperantistaj interlingvanoj. Do mi adiaŭis ilin, kaj estontece propagandos la solan praktike valoran sistemon — Esperanto. E. Biddle, Eks-sekr., Brita Occidental-Societo.

Internacia Pedagogia Instituto en Mainz.

En Citadelo en Mainz estas fondita Internacia Pedagogia Instituto. En 50 ĉambroj troviĝas ekspozicio de lernejoj el diversaj landoj. Jam ekzistas filmteatro por montri instrufilmojn diverslandajn. Estas ekspozataj lerniloj por la diversaj instrufakoj, de la plej simplaj iloj por la fundamenta instruado ĝis la plej komplikaj optikaj kaj mekanikaj aparatoj.

Jam estas preta la hejmo de nacioj kun 50 ĉambroj por gastigi la vizitantojn. Je Kristnasko 150 ĉambroj estos pretaj por la geinstruistoj de la tuta mondo. Sed ankaŭ studentoj trovos hejmon, kvar jam estas pretaj.

En tiu instituto la tutmonda geinstruistaro interkonatiĝos, ĉar la gekolegoj loĝos ne en la urbo, sed kune en la sama domo. Ili manĝos en komuna manĝoĉambrego, ili estos ĉiam en bona kontakto kaj fadenoj fariĝos de unu popolo al la aliaj.

Ke en tiu instituto estu ankaŭ ĉambro, en kiu Esperanto konvene kaj inde estu reprezentota, estas tutkompreneble. La direktoro de la instituto, lerneja konsilisto Niemann, estas amiko de Esp. kaj en la instituto laboras studkonsilisto, kiu mem estas esperantisto.

Antaŭ du semajnoj s-roj Schönrich, prez de Sud-Okcident-Germana E.-Ligo (SOL), Wiesbaden kaj prez. Läufer kaj Regnitz el Mainz vizitis s-ron Niemann kaj sukcesis, ke dir. Niemann kiel eble plej baldaŭ instalos „Esperanto-ĉambron". Li deziras, ke ĝi estu finpreta jam je kristnasko.

Ĉar la instalado de ĉi tiu ĉambro koncernas la tutan esperantistaron, SOL petas alsendon kiel eble plej baldaŭ:

1. de materialo, kiu koncernas „Esperanto kaj lernejo kaj instruado"-n, kiun vi opinias taŭga por la E.-ĉambro: libroj, gazetoj, tabeloj ktp.
2. sciigi al SOL viajn ideojn pri la aranĝo de la ĉambro (4 muroj kaj tabloj estas je dispono laŭ la amaso de la materialo).

IEMW helpos, helpu ankaŭ ĉiu el vi! SOL: Kurt Schönrich.

Esperanto inter la tutmonda instruistaro.

„World Federation of Education Associations" (WFEA, Tutmonda Federacio de Edukaj Asocioj) fondiĝis 1923 kaj celas, inter aliaj idealoj, akceli la universalan pacon kaj pli amikajn rilatojn inter la popoloj. Kompreneble ni esperantistoj ekde la komenco kredis, ke ni povas ion diri pri unu el la plej gravaj rimedoj por realigi ĉi tiujn celojn. Do, kiam la Federacio kunvenis en 1927 en Toronto, Kanado, la reprezentanto de E.-Asocio de Nord-Ameriko, kiu ankaŭ reprezentis UEA kaj KR, prezentis rezolucion, celanta formalan enketon de la demando pri internacia lingvo. Tiu rezolucio ricevis unuaniman aprobon, sed bedaŭrinde nenio rezultis.

En 1929 WFEA havis sian konferencon en Genève, la unuan en lando, kie la angla lingvo ne estis la nacia. Sendube la tre gravaj lingvaj malfacilaĵoj tie — evidentaj al ĉiuj ĉeestantaj — kaj la nekaŝitaj esprimoj de malkontento diritaj de kelkaj eŭropanoj, kiuj sentis, ke la afero estis „tro anglalingva", iom influis la plej freŝdatan esprimon de WFEA-a opinio.

Nunjare la konferenco estis en Dever, ŝtato Colorado, 27. julio—1. aŭg. Tie „Usona Federacio de Geinstruistoj", membro de WFEA kun plena voĉdonrajto, prezentis jenan rezolucion: „WFEA rekomendas la elekton de komisiono por esplori la demandon pri internacia lingvo, Esperanto por ekzemplo, kiel rimedo por realigi la celojn de la Federacio Tutmonda; tiu komisiono raportu en la venonta Konferenco".

Tiu ĉi rezolucio, pli preciza ol tiu en 1927, ankaŭ estis unuanime aprobata. Se oni pripensas, ke ĉiu el tiuj konferencoj kunvenigis kelkajn milojn da geinstruistoj el la ĉefaj organizaĵoj edukaj de almenaŭ 30 landoj, la graveco de tiu deklaro evidentiĝas.

„Esperanto en la lernejoj" eble ne estas malproksima aktualaĵo . . . eĉ en Usono!

Henry W. Hetzel, prez. de E. A. N. A.
(Laŭ „Heroldo")

Helpu nian studon por nova pedagogio!

Internacia Belarteduka Laboratorio petegas sendi jenan materialon, kiun ĝi kolektas el tntmondo por ĝia studo:

1. Lernolibrojn de Belarto. Ĉiugradaj libroj helpas nin, se tiuj havus vian koncizan klarigon pri grado, volumo, limtempo, kosto, verkinto, kompilinto . . . Kompreneble taŭgas ankaŭ uzitaj libroj, se ili estas kompletaj kaj puraj. La elspezojn ni rekompensos per mono aŭ per objektoj laŭ via volo.
2. Pentraĵoj, desegnaĵoj planoj, skizoj, ktp. de kiuj ajn gradaj lernantoj kun konciza komentario. Rekompenso per nialandaj samaj aĵoj!

Helpu nin kaj sendu la materialon al: Suzuki Kijoŝi, Kanagaŭa-ken Hiracuka Suka 382, Japanujo.

Lasta alvoko!

Abonu, abonigu nian gazeton, alie ĝi malaperos!

Int. Esperanto Muzeo en Wien

Wien, I. Neue Burg, Heldenplatz.
Telefono n-ro R 27-803

Malfermata labortage 9—12, 15—18 h; sabate 9—12 h kaj **6. decembro** 9—½ 12 h.

Kun ĝojo ni notas, ke d-rino Zofja kaj d-ro Feliks Zamenhof ne nur eniris Internacian Honoran Komitaton, sed ankaŭ pagis la kotizon kiel „dumvivaj membroj". Ili per tio donis belan ekzemplon imitindan!

Krome d-rino Zofja sendis 15 el la unuaj E.-libroj.

Tre belan materialon donacis ankaŭ ĉef-insp. Dieterich-Neubau kaj d-ro Gurwicz-Wilno.

Dumvivaj membroj de IEMW (S 15.— en 3 partpagoj, postulu ĉekojn!: **Por alilandanoj sv. fr. 12·50)**

309. d-ro Feliks Zamenhof; 310. d-rino Zofja Zamenhof, Warszawa; 311. Federico Rappe, Bogota, Colombia, Ameriko; 312. Surjanenko Petro, Valki, USSR.

Membroj por deklara membreco:

17. Grupo Esperantista „Verda Stelo", Boulogne s. Mer; 18. E.-Societo „Em. Peltier, Graz; 19. E.-Societo por Stirio, grupo Graz.

Materialo ricevita:

571. k. 586. ICK, Genève; 572. LKK de XXIII, Kraków; 573. „La Esperanta Gazeto", Amsterdam; 574. B. Long, Berkhamsted; 575. P. Ernits, Valk, Estonio; 576. k. 589. Academia pro Interlingua, Torino; 577. d-ro A. Gurwicz, Wilno; 578. Anglic-Verein, Berlin; 579. d-ro Ander, Berlin; 580. d-rino Zofja Zamenhof, Warszawa; 581. E.-Asoc. de Nordameriko, Fort Lee; 582. J. Dieterich, Neubau; 583. Applebaum, Liverpool; 584. Tutoma Maeda, Tokio; 585. Argentina E.-Asocio, Buenos Aires; 587. Ass. Sténografique Unitaire, Paris; 588. Tagblatt-Bibl., Wien; 590. Okulta E.-Bibl. „Nova Kulturo", Bulg.; 591. L. Agourtine, Paris; 592. s-ino min. kons. Hawlik, Wien; 593. Mehmed Holusi, Ankora, Turkujo; 594. Fr. Vasta, Wien; 595. J. van Deum-Jespers, Antwerpen; 596. E.-Soc. p. Stirio, Graz; 597. Kurt Schönrich, Wiesbaden; 598. Steiner, Bisamberg; 599. „Frateco", E.-soc.. Zaragozza, Hisp.

„100.000 S Garantia Kapitalo"

Jam publikigita	S 1018.15
El kotizoj	„ 75.—
eutute	S 1093.15

Por IEMW: Steiner.

Librotago — 15. decembro.

Je memoro al la morto de nia Majstro ĉiu aĉetu je tiu tago almenaŭ unu libron!

Deutscher Esperanto-Bund E. V.

Ein Rückblick auf 25 Jahre (1906-1931) zusammengestellt von Postrat Behrendt, Vorsitzenden des D. E. B.

In einer 16 Seiten starken Festschrift gibt Vorsitzender Behrendt in seiner prägnanten Kürze und Gründlichkeit einen Rückblick über die Esperanto-Bewegung in Deutschland. Jeder sollte dieses Stück Esperantogeschichte kennen. Leider ist die Festschrift unverkäuflich.

Vielleicht ist doch eine Möglichkeit, die Schrift käuflich zu erwerben, dann sollte jeder Esperantist sie lesen — und andere Landesorganisationen sollten dieses Beispiel — auch Schweden, das in unserer Geschichte so große Pionierdienste geleistet hat, hat eine solche Geschichte veröffentlicht — nachahmen!

Wann wird dies Oesterreich tun? Steiner.

Telefon-administracio en Haag.

Okaze de novinstalado de aŭtomataj publikaj telefonoj en Haag, Nederlando, la komunumo deziris, por servi al la multaj fremduloj, farigi la instrukcion por uzado en diversaj lingvoj sur grandaj emajlitaj ŝildoj.

La ŝildoj do nun montras la tekston en nederlanda, franca, germana, angla kaj Esperanta lingvoj.

Per tio Haag estas la unua telefonadministracio, kiu tiamaniere uzas Esperanton, ekkoninte ĝian gravecon por la fremdulfrekvento.

Ni gratulas al „Gemeentelijke Telefoondienst, Marnixstraat 18, Den Haag, Nederlando" kaj esperas, ke la samideanoj en aliaj landoj instigu siajn proprajn telefonadministraciojn al imito de ĉi tiu ekzemplo.

Ni alsendis ĉi tiun informon al la Ĝeneraldirekcio de Poŝtoj en Wien.

Virinoj!

Dum „Internaciaj somerkursoj de Intern. Ligo de Virinoj por Paco kaj Libereco" en Löwenberg, Silezio, vizititaj de virinoj el pluraj landoj, unu ne komprenis la alian"! La klopodoj de kelkaj esp.-istinoj pritrakti la lingvan problemon malsukcesis.

Do ni vokas la virinojn el ĉiuj landoj, apartenantaj al Int. Virina Ligo, ke ili sendu al ni la adresojn, por ke ni kune laboru por enkonduko de Esp. en ĉi tiu granda pacorganizo. S-inoj Helene Wolff, Kleve (Rejnlando), Emmerichstr. 28 aŭ Elise Jacobs, Flensburg, Mathildenstr. 9.

Viroflay, Francujo, laŭ decido de la urbestraro ricevis „Esperanto-straton". (Majo 1931).

Dr. Ing. Eugen Wüster

Internationale Sprachnormung in der Technik.

Dr. Leo Blaas

Daß es möglich war, ein über 400 Seiten starkes Buch theoretischen Inhaltes für einen verhältnismäßig kleinen Interessentenkreis bei der dermaligen Wirtschaftsnot in Deutschland zu verlegen, ist allein durch die unstreitbar **grundlegende Bedeutung** des Dargebotenen zu verstehen. Nur ein Spezialwerk, in dessen Beweisführung richtunggebende Linien liegen, die über den engeren Leserkreis desselben hinaus Beachtung finden müssen, kann sich trotz allem auch heute noch den Weg zur Oeffentlichkeit bahnen. Ergeben sich dann noch praktische Folgerungen, die schließlich materielle Auswirkungen zeitigen werden, ist der Erfolg des Buches gesichert. Das kürzlich im Verlage der deutschen Ingenieure erschienene neueste Werk Wüsters wendet sich dem Titel nach in erster Linie an den wissenschaftlichen Techniker. In die weitere Leserschaft müssen aber wir uns unbedingt zuvörderst einreihen; wir Vorkämpfer der internationalen Hilfssprache, denen an allseitiger Fundamentierung ihres sprachlichen Wesens gelegen ist und die wir ihre Anspruchsberechtigung auf volle Geltung bei wirtschaftlich erwägenden Praktikern verteidigen müssen.

So wurde denn, in richtiger Einschätzung der überragenden Bedeutung gerade dieses Werk der technischen und philologischen Fachliteratur im „**Aŭstria Esperantisto**" mehr Raum als sonst bei Buchbesprechungen zur Würdigung freigestellt. Eine ausführliche Inhaltsübersicht und am Schlusse eine Zusammenfassung in Deutsch und Esperanto, geeignet zum Wiederdruck in nichtdeutschen Esperantozeitschriften, im Ganzen fast 12 Seiten, gibt das Buch selbst. Das Folgende vermag daher nur ganz im Groben die **Vielseitigkeit** des Inhalts skizzieren. Es wird aber doch genügen, um die Arbeit als Ganzes überblicken und die Stellen aufweisen zu können, welche im Besonderen unser fachliches Interesse verdienen. Die acht Kapitel zeigen folgende Gliederung;

Wirtschaftliche Stellung der **Zwecksprache** als Werkzeug des Ingenieurs; nationale und internationale Verständigung.

Von 1500 **Sprachen der Erde**, nach Volkszahl und nationalem Gewicht sehr verschieden einzuschätzen, sind der Reihe nach Englisch, Deutsch, Französisch dann Russisch, Italienisch und Spanisch für den (Elektro-)Techniker am wichtigsten.

Darstellung der **Beschaffenheit der Nationalsprachen**. A) Nach ihrer **formellen Seite**: Begriffsform und Laut; denen gleichartige, bezw. verschiedene Entwicklung in den arischen Hauptsprachen, wobei Elementarbegriffe, morphologische und semologische (Bedeutungs-) Seite von Wort, Wortgruppe und Wortbiegung, -Ableitungen und -Zusammensetzungen besonders eingehend untersucht werden; Wesen und Tragweite der Begriffsübertragung und Wortverbindung. B) Nach ihrer **Wirtschaftlichkeit und Sprachgüte**: Die Forderung nach Genauigkeit und Bequemlichkeit; deren gegenseitiges Verhältnis; ihr Widerstreit in Schrift und Laut und bei der Zuordnung von Begriffsform und Lautform; der daraus entstehende Mangel einer eindeutigen Wortableitung; Synonymie und Homonymie; der Grundsatz der wahlfreien Eindeutigkeit als Kompromißlösung; schwankende Bedeutung und Sprachspaltung; Pseudointernationalität.

Ungeregelte, natürliche, immer lebendige, für die technische Zwecksprache aber gefährliche und unwirtschaftliche **Sprachentwicklung** auch der Zwecksprache; ihre unbewußte und bewußte, individuelle und zentral geleitete Beeinflussung im Interesse der Sprachgüte. Seit dem Kriege auf allen örtlichen Sprachgebieten Schaffung von nationalsprachigen **Systemen von Einzelbenennungen** und Sprachnormschriften; Arten der Normungsträger, ihre Darstellungsweise und Sprache. Es wird das Ergebnis ihrer bisherigen Tätigkeit bis in die allerletzten Jahre verfolgt, und zwar von 29 Sprachgebieten mit 18 verschiedenen Sprachen; ihre auslesende, sprachschöpferische und vereinheitlichende, weitreichende Wirksamkeit im Einzelnen, wie ihre nationalsprachliche Bedeutung überhaupt.

Dem gleichen Zweck wie die Benennungen (Nomenklaturen) dienen verschiedene Arten von **Zeichen**, im Besonderen Sichtzeichen (Abkürzungen, bildhafte und ziffernartige Zeichen und Zeichnungen); ihre Beziehung zur gesprochenen Sprache; ihre begriffliche Analyse; der Grad ihrer Merkhilfe (Merkbarkeit) und Wirtschaftlichkeit; Beseitigung ihrer nationalen und internationalen Uneinheitlichkeit durch Zeichennormung.

Internationale **Sprachvereinheitlichung** und deren drei Stufen. A) Aeußere und **innere Sprachkoordination**, d. i. Verwendung nationaler Benennungen nebeneinander; normative Abgrenzung und Vereinheitlichung der Bedeutung sowohl als auch ihrer Begriffsform (Sprachangleichung). Ueberblick über alle an der Sprachnormung beteiligten **internationalen Körperschaften der Technik**, besonders der einzelnen Zweige der Elektrotechnik und des Verkehrswesens; Normenvereinigungen, Benennungsausschüsse, internationale Tagungen und deren Wörterbucharbeiten.

B) Verwendung einzelner **isolierter internationaler Zeichen** und Benennungen; Arten ihrer Internationalität: Ihre nur beschränkte und bedingte Anwendbarkeit und Merkhilfe: lateinische Benennungssysteme, neusprachliche und latinistische Fremdwörter den theo-

retischen und angewandten Naturwissenschaften; tatsächliche Ablehnung dieser Fremdwörter vom nationalsprachlichen und praktischen Gesichtspunkte.

C) Einführung einer **Hilfssprache** (Latein, Englisch, Esperanto und anderer Plansprachen) als vollkommenste Stufe internationaler Sprachnormung; Nachteile des **Latein**: Untersuchung der internationalen Bedeutung, Merkhilfe und Sprachgüte des **Englischen.** Genaue Darstellung der Sprachbeschaffenheit des **Esperanto** (Formanalyse, bes. eingehend die Wortableitung; Untersuchung der Systemgüte, mit ihr in Wechselwirkung das Internationalitätsprinzip bei der Wortauslese); Sprachentwicklung des Esperanto; Gegenüberstellung mit den bedeutenderen anderen Plansprachen (bes. Ido, Occidental, Latino sine flexione und Novials; die Stellung der Sprachwissenschaft zu Esperanto; seine praktische Anwendung und Förderung in den technischen Zweigen, zahlenmäßig belegt.

Es ergibt sich: Die bisherige Normung muß fortgesetzt werden, Benennungssysteme ohne Satzfähigkeit bleiben aber Stückwerk. **Esperanto**, für technich-wissenschaftliche Zwecke und internationale technische Normung in erster Linie geeignet: eine Forderung der Wirtschaftlichkeit und nationalen Gerechtigkeit. Außer den — für den wissenschaftlichen Ingenieur noch auf Jahrzehnte hinaus nötigen, — drei Sprachen, Englisch, Deutsch und Französisch als bloße Lesesprachen, noch Esperanto **als aktive Sprechsprache** zu lernen, ist bedeutend wirtschaftlicher als — noch dazu bei längerem Zeitaufwand — die völlige Erlernung einer einzigen der genannten Nationalsprachen. Die Technik, besonders die Elektrotechnik, die in der „Internationalen Elektrischen Technischen Kommission" ihre anerkannte Normungskörperschaft besitzt, ist in erster Linie berufen, mit der Einführung des Esperanto in ihr Fach voranzuschreiten.

So der Aufbau des Werkes. Gedanken- und Kombinationsreichtum im Großen, klare übersichtliche Feststellung bei Tatsächlichem, Genauigkeit im Einzelnen, Objektivität und völlige Tendenzlosigkeit ohne den Faden zu verlieren, der zur Problemlösung leitet, **charakterisiert** es im Allgemeinen. Es ist ausgefeilte Kleinarbeit, die ihre Größe im unzertrennlichen Gefüge der Teile offenbart und um so tiefer wirkt je mehr man mit der Lupe näher kommt.

Um es aber ganz ausschöpfen zu können und nicht Gefahr zu laufen, bei der oft knapp gehaltenen Sprache des Verfassers, die nicht Gesagtes wiederholt, von einer scheinbar nicht überbrückten Redefuge stecken zu bleiben, muß man sich allerdings bald mit der nicht immer gewöhnlichen **Ausdrucksweise** vertraut machen. Die früheren Veröffentlichungen Wüsters führen in seine Denkungsart und Darstellungsweise rasch ein. Es findet sich in den abstrakten sprachlichen Untersuchungen weniger die logisch formelle Definition vor, als deskriptive Begriffsumgrenzung; dabei stets treffende, schöpferisch neuartige Formulierungen von abstrakten Beziehungen. Ich erwähne weiter unten im Zusammenhang einige solche Fachausdrücke. Als ein Fortschritt in unserer Terminologie ist auch die durchgehends festgehaltene Bezeichnung **„Plansprache"** zu begrüßen, welcher als Gegensatz nur „Natursprache" gegenübersteht; damit werden die Abwege verstopft, in die mißverständliche oder gewollt mißdeutende Ausdrücke, wie Hilfssprache, Weltsprache, Universalsprache, Kunstsprache usw. geführt haben, und deren Bedeutung, wenn sie gebraucht werden, eigentlich jedesmal erst umgrenzt werden sollte, um sie vor Mißbrauch zu schützen.

Den Hauptteil des Werkes bilden sprachliche Untersuchungen, und auch da, wo es also gar nicht um technische Dinge geht, bei der Erörterung rein philologischer Fragen, sieht man sofort den **Techniker**, der die Feder diktierte — jedesmal zugunsten der Darstellung; denn die mosaikähnliche Zusammenfügung jedes Details läßt nirgends unverbundene, lose Teile, und diese Art überzeugt den Leser bei fortschreitender Lektüre von der in sich geschlossenen **Vollständigkeit** des Ganzen. Symbole, die manchmal an mathematische oder chemische Formeln erinnern, verblüffen anfangs, da in philologischen Werken bisher wohl nur sehr zaghaft verwendet; sie kleiden jedoch den Gedanken in gedächtnismäßig leichter zu behaltende Form, sind kürzer als Worte und eindeutiger, und — möchte ich sagen — dem für Regelmäßigkeit und Einfachheit voreingenommenen „Plansprachler" willkommener. Die Einteilung und Gruppierung nach dem System der Dezimalklassifikation erhöht außerordentlich die Uebersicht. Es ist nur schade, daß dem Personenverzeichnis nicht auch ein alphabetisches Sachregister folgt; es würde das beim tieferen Eindringen oft erwünschte Nachschlagen einer Stelle erleichtern.

Es handelt sich nur um die sogenannte „Zwecksprache" im Sinne Theodor Steche's; bewußte Anwendung der Sprache auf einem Fachgebiet als Mittel der sachlichen Verständigung. Die „Edelsprache" der schönen Literatur steht ja ihrem Wesen nach als Ausdruck persönlichen, individuellen Gefühls und geleitet von ästhetischen Gefühlen außerhalb des Rahmens der Normierung, die dem rein intellektuellen Bedürfnis des Wissenschaftlers und realen Praktikers entspringt. **Wüster** sichtet, ordnet und vergleicht alles, was bisher auf diesem, von der Sprachwissenschaft noch wenig beackertem Gebiete, geleistet wurde. Dabei ist freilich sein **persönlicher Anteil**, das Neue, besser gesagt Neuartige, groß — in Vielem ist er bahnbrechend.

Er macht nicht Halt vor dem **Fremdwort**, das für den Fachphilologen an der Grenze seines Bereiches steht, in der wissenschaftlichen Sprache aber sich als Träger einer unübersetzbaren, schärfer umrissenen Bedeutungsschattierung in das anderssprachige Gebiet einbürgert und dort oft eine andere funktionelle Stelle einnimmt als die Eingeborenen, und noch zu wenig erforscht ist. Die **Philologie** auf ihrem historisch und literarisch zwar weitem, naturgemäß aber national beschränktem Gebiet, und die international vergleichende **Linguistik** mit psychologischen Einzelfragen und, nach Zusammenhang und gemeinsamen Ursprung der Sprache suchend, mit der fernsten Vergangenheit beschäftigt, ignorieren allzusehr die Sprache der internationalen, modernen Wissenschaft. Sie sind analytisch eingestellt und haben wenig Interesse für Sprachsynthese. Diese letztere gehört zwar im Besonderen den Plansprachen zu, bildet jedoch eben auch einen Teil der Normung, also zielbewußter vereinheitlichender Beeinflußung der wissenschaftlichen Zwecksprache überhaupt. Wüster, Elektrotechniker vom Fach und bedeutendster Esperantologe, als solcher durch seine sonstigen Werke, voran das Enzyklopädische Wörterbuch bekannt, kann sich in seiner ganzen Einstellung zum Problem und seiner Arbeitsmethode mit Recht gerade auf vorliegendem Gebiet als besonders berufen betrachten. Sein **Vorstoß als Techniker** in das sprachliche Gebiet ist bei der bisherigen Haltung der Sprachwissenschaft diesem Sondergebiet gegenüber, nur zu begreiflich. Er stellt sozusagen der Technik als angewandten Physik die bewußte Sprachregelnng als „angewandte Sprachwissenschaft" gegenüber. Er schlägt mit seinem Werke die Brücke zwischen dem Terrain des sprachlich geschulten und interessierten Technikers einerseits und dem noch jungen Boden des ernst forschenden und für praktische Zwecke werbenden Plansprachlers andererseis, über welchen Bogen die Sprachgelehrten gehen sollen.

Ueberall zeigt sich Wüsters **Gründlichkeit**. Er dringt unbarmherzig bis zur letzten Konsequenz vor und füllt an mehreren Stellen fühlbare Lücken aus, am meisten in der Semologie (Bedeutungslehre) der Wortgruppen und Zusammensetzungen — die Präpositionalgruppen bilden von jeher eines seiner Lieblingsthemen. Was aber schon vorhanden war, wird gewissenhaft verwendet und zitiert. Auffallend viele **Quellenangaben** mit genauesten Verweisungen begleiten den Text fast auf jeder Seite — es werden gegen 1000 verschiedene Namen von Autoren, Körperschaften und Stellen von Zeitungsartikeln aufgeführt — und erhöhen so noch wesentlich den Genauigkeitswert der Arbeit. Die Vielzahl der benützten Quellen ist, wie gesagt, auffallend; denn der behandelte Gegenstand gehört ja nicht zu den alltäglichen Themen der Wissenschaft. Sie wird nur erklärlich, wenn man um die große private Spezialbibliothek weiß und dessen nie ruhenden Bienenfleiß kennt. Zahlreiche **statistische Hinweise**, größere und kleinere in Zahlen und Symbolen gebotene Ueberblicke, leicht verständliche, mitunter recht originelle **Diagramme**, die das Auge auch des flüchtigen Lesers sofort gefangen halten, treffende, wohlüberlegte **Beispiele** vervollständigen den Text und eröffnen überraschende Perspektiven. So werden z. B. die internationalen Körperschaften, ihre Tagungen und Kongreßsprachen auf einer großen Tabelle übersichtlich vorgeführt; die Begriffsübertragung für Namen von Maschinenteilen zeigt ein äußerst anschauliches Liniendiagramm, wie solche in dieser Art für sprachliche Phänomene noch selten in der Literatur angewendet werden. Eine vergleichende Analyse der Begriffsformen von Wortgruppen und -Zusammensetzungen in den Hauptsprachen wird in tabellarischen Uebersichten, welche Anzahl und Art der jeweils vorkommenden Elementarbindungen angeben, dem Verständnis näher gebracht. Es werden die sprachlichen Untersuchungen übrigens stets an Hand von Wortbeispielen aus sechs Sprachen dargelegt, vergleichsweise werden auch noch andere Sprachen herangezogen.

(Schluß folgt.)

D-ro A. Bischitzky 60-jara.

La membro de nia Intern. Kuratora Komitato d-ro A. Bischitzky, prezidanto de „Verda Stelo" en Prag, festas la 16. de nov. sian 60. naskiĝtagon.

Ni ege ĝojas, ke ĉi tiu malnova pioniro de nia movado, konata tutmonde pro sia traduko de Maria Magdalena, verko de lernlibro kaj kunlaboro en Int. Medicina Revuo, en bona sanstato kaj juneca freŝeco senlace laboras por nia Esp.

Elkore ni gratulas lin kaj la grupon de Prag.

IEMW: Steiner.

Patrineto Anna Tuschinski 90-jara.

La 4. dec. festos la Danzig-anoj la 90-an naskiĝtagon de patrineto Tuschinski, fondintino de la Danzig-a E.-grupo.

Ni elkore kunfestas ĉi tiun tagon dezirante, ke patrineto Tuschinski ankoraŭ longe en saneco restu nia membro de Int. Kuratora Komitato.

Elkoran gratulon.

IEMW: Steiner.

Prof. d-ro Wladimir Köppen.

La mondfama meteorologo, festas hodiaŭ sian 85-an naskiĝtagon en Graz. Dum la longega tempo de 60 jaroj li estis fervora esploranto de meteorologiaj, klimatologiaj, paleoklimatologiaj kaj aerologiaj problemoj. La progreso de meteorologio multe ŝuldas al liaj vastaj verkoj, aperintaj en gazetoj kaj bultenoj, aŭ publikigitaj kiel libroj. Nun la japana meteorologia societo publikigas japanlingve la skizon de la vivo de prof. Köppen en la septembra numero de tiu ĉi gazeto por esprimi niajn estimojn por liaj grandaj meritoj, kaj niajn korajn bondezirojn por lia naskiĝtago.

Ni esperas, ke li havu multajn venontajn jarojn feliĉajn kaj liaj ampleksaj scioj daŭre ludu gravan rolon en la progreso de meteorologio.

la 25. de sept. 1931.

Aerologia Observatorio en Tateno, direkt. W. Oishi, eldoins apartan broŝuron kun la supra teksto kaj la originala en japana lingvo kun la bildo de nia eminenta samideanoj.

Ni elkore gratulas al nia fidela membro de Intern. Kuratora Komitato kaj deziras al li multajn feliĉajn jarojn inter ni.

IEMW, Steiner.

Geedziĝis
Gustav Weber,
nia diligenta 2. sekretario, kaj
Maria Dittrich.
Nian elkoran gratulon!

Intern. Esp.-Muzeo en Wien.

Esp.-Societo por Stirio.

Antaŭ 25 jaroj estis fondata ĉi tiu organizo, kiu ludis ĉiam gravan rolon en nia aŭstria movado. Aro da senlacaj s-anoj laboris por nia afero en Graz, tereno ne tro favora al E. Sed ili ne cedis, ili daŭrigis sian laboron kaj kunhelpos al fina venko.

S-ro Bartel dum la tuta tempo estas estrarano! Ĉu ankaŭ aliaj?

Ni elkore gratulas kaj dankas ilin!

Esp.-Societo „Danubio".

La 11. de nov. 1911 estis fondata „Danubio". Nun jariĝis la dudekan fojon la fondiĝtago, je kiu ni elkore gratulas. Celkonscie la grupo laboris dum la tuta tempo kaj daŭrigos siajn penadojn je disvastigo de E.

Du s-anoj dir. Kaftan kaj s-ro Popper apartenas depost fondiĝo al la societo.

Ni deziras daŭrigon de la penadoj sub la senlaca longjara prez. R. Ĉech.

Viktor Hawlik,

ministeria konsilisto en Ministerio por Komerco kaj Trafiko en Wien, mortis la 17. oktobro 1931.

Terura kormalsano post kelkmonata malsaneco lin forrabis de ni.

Naskita 28. julio 1876 en Eberau, Burgenland, kiel filo de oficiro, li dejoris ĉe poŝtdirekcioj en preskaŭ la tuta iama monarkio kaj venis post la renversiĝo en la ministerion al Wien.

Li estis bonkora, ĉiam helppreta homo, kiun ĉiuj konatoj ŝategis kaj priploras ĉi tiun gravan perdon. Ankaŭ ni perdis en li nian afablan, helppretan vicprezidanton, kiu ĉiam propagandis por Esperanto en sia multnombra konatularo.

Ni lin ĉiam honore memoros!

IEMW: Steiner.

Kondolencon al Max Butin, LK, okaze de la morto de lia patro August Butin, eksdirektoro de l' elektoprinca banejo en Bad Godesberg.

Pripensu!

Aŭstria Esperantisto devas ĉesi sian aperon en sia 9. vivjaro, se vi ne klopodos varbi almenaŭ

100 abonantojn!

En la intereso de la E.-movado en nia lando helpu!

Premio: Por ĉiu varbita abonanto vi ricevos **senpage** po 1 **Esperanto-Sprechübungen** nach Bildern von Hölzel, kompilita de Fritz Stengel, 103 paĝoj, kun 9 bildtabuloj, aŭ
Wien, ilustr. gvidlibro. 64 paĝa, komp. de Steiner.

Esp. en Papua.

D-ro Fred. J. Williams eksprez. de Sydney-E.-grupo, nun dejoras kiel registara kuracisto en Samarai. La ŝalupo, kiun disponigis al li la registaro, portas la nomon „L'Espero".

En Gedulalara laboras pastro de anglikana misio, pastro A. H. Lambton, kiu tradukis kelkajn rakontojn el la papua lingvo en Esp. (Laŭ „La Sua Kruco")

Ĥinaj perloj.

Libere tradukita de S. Sindoo.

Sidas solaj.

Flugis birdoj for,
Eĉ nubeto for
Sidas solaj ni
Kune, l' mont' kaj mi.

En Spegulo.

Ha, espero, kvazaŭsonĝ' junula!
Sort' grizigas kapon senprosperan.
Vidas mi en la profund' spegula,
Eĉ la bild' kompatas min mizeran.

(El „La revuo orienta"-Tokio.)

Ŝercangulo.

Juna viro kaj virino, kiuj sidis malantaŭ mi en teatro, flustris senĉese. Ili enuis min. Mi min turnis al la juna viro kaj diris: „Pardonu, mi ne povas aŭdi eĉ unu vorton." — La juna viro respondis: „Ne estas viaj aferoj, kiujn mi rakontas al mia edzino."

(Laŭ „Esperanto-Lando")

Gravaĵoj.

Radio-kurso el Genève. Radio-Genève komencis la 29. X. E.-kurson por komencantoj ĉiuĵaŭde 19 h 20. Gvidanto Univ. prof. Bouvier.

Eldona Soc. Esperanto, Stockholm eldonis novan serion de 6 belaj fotografaj poŝtkartoj el Stockholm kun sveda kaj E.-tekstoj. Prezo po 0.15 sved. kr.

Praha. Kiu deziras viziti Ĉeĥoslovakujon aŭ bezonas iajn informojn, sin turnu al Neŭtrala Centro de Esperanto en Praha, adreso Robert Bloch, Praha-Smichov 1364, kaj li ricevos tujan senpagan informon. Nepre aldonu respondkuponon!

„La Juna Amerikana Esperantisto", Fort Lee, N. J., USA, dissendis specimenan numeron en julio nj.

Eld. Fr. Ellersiek, Berlin SW 61. Wilmsstraße 5, eldonis sian 21. Esperanto-katalogon, 36 pĝ., senpage haveblan.

„Maison de Champagne", Eperney, Francujo kreis por la samideanoj apartan markon de ĉampano, kiun ĝi nomas „Notre Champagne". Sur la etiketo de la botelo estas la verda stelo kun la surskribo „Verda Stelo". Krome la firmo varbas pere de E.-propagandiloj.

Haida. La vojaĝoficejo de Ŝparkaso de urbo Haida, centro de la vitroindustrio en Nordbohemujo, kaj pro tio multvizitata de eksterlandanoj, akceptas por sia konstanta ekspozicio Esp.-prospektojn ktp. Tiun sukceson atingis la prez. de E.-grupo „Ĉiam antaŭen", Franz Böhm, Haida, Talstr., CSR, ĉe la fakestro de ŝparkaso, s-ro Huder. Sendu novajn E.-prospektojn ktp. al prez. Böhm.

Hungaria Esperantista Societo Laborista kaj la **eldonejo** de ĝia oficiala organo, „**Antaŭen**" transloĝiĝis al Budapest VII. Dob-utca 90.

Aŭstria Esperanto-Asocio

Linz, Weissenwolfstr. 31

Graz. S-anoj vizitu la paroladon de Scherer en Urania.

Innsbruck: Kurso komenciĝis la 20. okt. kun 13 p. Ejon disponigis Komerca Akademio. Gvid. R. Kühbacher.

Klagenfurt: En elektrofarejo kurso kun 17 anoj (gvid Weghofer)

Klagenfurt S-anoj partoprenu la paroladon de Scherer en Urania la 5. dec. Instigu ankaŭ la E.-lernantojn.

Lienz: Depost fondiĝo de Komerca Lernejo en 1928 ĉiujare estas instruata Esperanto, ankaŭ ĉijare. Gvidanto F. Aeg Jos. Kirchner. — Grupfondiĝo ne estis ebla, ĉar la lernantoj post finigo de la studoj forflugas en ĉiujn partojn de nia lando, sed ili kunportas la ĝermojn por Esperanto . . . . Krome estas nur s-ano tie LGR. d-ro Markoller. Hotelo Post estas kunvenejo por la esp.-istoj venantaj en ĉi tiun belan lokon de Tirol.

Linz: Avizo. Ĉiuj geesperantistoj, ĉu anoj de nia societo aŭ ne, estas kore invitataj partopreni la Scherer-vesperon la 25. nov. je la 18 h en salono de gastejo Puchner, Scharitzerstr.

Ried i. I.: Ein Aufsatz: „Gibt es eine Lösung des Weltsprachenproblems?" Von Fachlehrer Jungschaffer ist erschienen in „Rieder Volkszeitung", „Reichspost" (gekürzt), „Steyrer Zeitung" und „Oberösterr Morgenblatt". In der Redaktion der bekannten Zeitschrift „Schöne Zukunft" blieb das Manuskript, dem für den Fall der Nichtannahme das Rückporto beigeschlossen war, sechs Wochen liegen, eine diesbezügliche höfliche Anfrage (Doppelpostkarte) wudre gar nicht beantwortet. Auf Wunsch wurde dann der Aufsatz, natürlich unveröffentlicht, zurückgeschickt. Nun, Esperanto ist ohne das Wohlwollen der „Schönen Zukunft" groß geworden und wird sich auch gegen ihren Willen durchsetzen. — Einen anderen, ebenso

langen Aufsatz „Esperanto, die Welthilfssprache“ von H. Jungschaffer brachten: „Rieder Volkszeitung“ und „Innviertler Zeitung“. Erstere, das verbreitetste Wochenblatt Oberösterreichs, bringt von Zeit zu Zeit einen aktuellen Rundblick aus „Katolika Vivo“, übersetzt von Dr. Ad. Halbedl, Rechtsanwalt in Ried, unter Hinweis auf die genannte Esperantozeitung. — Im kath. Gesellenverein hat am 20. Oktober Dr. Halbedl einen Kurs (Ĉe-Methode) begonnen, zu dem sich 30 Teilnehmer gemeldet haben.

Mattighofen: Forloĝiĝis instr. Ehrengschwandtner. Intereso por kurso, mankas la instruanto.

Salzburg: Vendrede, la 4. dec., speciala kunveno en ĉeesto de s-ano Scherer.

Wels: Klopodoj aranĝi kurson. Varbleteroj dissenditaj.

Wien: E.-soc. Danubio: Kunveno ĝis trovo de taŭga ejo ĉiun lundon en Kaffee Eckerr, VII. Lerchenfelderstr. 23.

Wien: Merkreda Klubo: Akademiaj kursoj, gvidataj de d-ro Pfeffer kaj E. Werner, 19 h 30 Schäfferg. 4; **Vendreda klubo:** kunvenoj kun bela programo en Kaffee Kolowratring, I. Schubertring 2, 19 h 15; **Sabata klubo:** Tiuj s-anoj, al kiuj sabato estas plej taŭga por kunveni, tion sciigu al prez. Hovorka, tel. A 16158. Je sufiĉa anonco estos aranĝataj kunvenoj kun valora programo.

Wien: Volkszeitung ĉiusemajne publikigas tutkolonan informon pri E.

Wien: Kat. Unio Esp.: La 18. nov., 16 h 30 estrarkunveno (Schottenkanzlei).

Wien: S-ano **G. Weber** komencis Esp.-kurson.

ESPERANTO-SOCIETO POR STIRIO

Graz, VI., Schönaugasse 6.

(17) OG Graz. 13. ord. Hauptversammlung 6. XI. 1931. — Vorsitz: Obmann Reg.-Rat Storm; Gäste: Reg.-Rat Steiner (Wien), Ehrenvorsitzender des Oe. E. B. und H. Dürschmied, Del. UEA und Vors. des Esp.-Vereines E. Peltier, Graz. Vom Ehrenmitglied des Vereines H. Ob.-Stabs-Arzt Dr. W. E. Dietl (Baden bei Wien) ist ein Begrüßungsschreiben eingelangt.

Auszug aus dem Tätigkeitsbericht: Unsere Bestrebungen, die Berufslehrerschaft aus ihrer gewollten Unkenntnis der Esperanto-Sache zu einer unvoreingenommenen Prüfung zu veranlassen, hatten leider noch keinen Erfolg; die wiederholten amtlichen Veranstaltungen des Stadtschulrates von Graz fanden bei der Lehrerschaft kein Interesse. Die Esperantokurse für Hauptschüler werden von den Herren Reg.-Rat. Storm und Gym. Prof. Hainschegg geleitet. In der Zeit vom 9. I. bis 29. V. wurden 17 Uebungsabende mit Vorträgen über Stilistik (5), Geschichte des Esperanto (3), Organisation (2), Grammatik (6) und Volkskunde (1) abgehalten; als Vortragende stellten sich 8 Vereinsmitglieder und 2 Gäste zur Verfügung; einige dieser Uebungsabende waren von über 100 Personen besucht. Die Grazer „Tagespost“ hat jeden Freitag die Zusammenkünfte und Veranstaltungen der Gruppe unentgeltlich angekündigt. Das Grazer Messeamt stellte ein Schaufenster seines Stadtbüros für eine ständige Esperanto-Ausstellung zur Verfügung. Der Mitgliederstand der Gruppe ist auf 96 gestiegen.

Auszug aus der Verhandlungsschrift: Die vom Obmann und vom Vertreter des Schriftführers erstatteten Tätigkeitsberichte werden mit Beifall zur Kenntnis genommen. Die Berichte des Zahlmeisters und der Rechnungsprüfer werden genehmigt. In die neue OG-Leitung werden die Herren Bartel, Bauer, Dr. Biehler, Lossos und Rogler gewählt. Herr Reg.-Rat Storm hat eine Wiederwahl leider abgelehnt, die dringenden Bitten der Versammelten vermochten ihn nicht von diesem Entschluß abzubringen. — Als Vertreter der Gruppe bei der Hauptversammlung des Vereines werden die Herren Perneg, Turk und Wallner und Frl. Storm. — Den von der Vereinsleitung an die Hauptversammlung zu stellenden Anträgen, betreffend Abgaben und Vereinsorgan, wird zngestimmt. — Die Jahresbeiträge bleiben gleich wie im Vorjahre, nämlich: für ord. Mitglieder 8 S einschließlich Bundesabgabe und Bezug des AE für 1932, für unterst. Mitgl. 5 S, für Familienmitgl. 1 S; Einschreibgebühr 1 S; die Gruppenleitung wird ermächtigt, in Ausnahmsfällen die Beiträge zu ermäßigen oder gänzlich nachzulassen. - Die Lesegebühr für die Bibliothek wird mit 10 g pro Werk und Monat festgesetzt.

Berichte und Anträge: H. Schulrat Schöpfer (Voitsberg) berichtet, daß er einen Esperantokurs für Hauptschülerinnen mit 18 Teiln. begonnen hat; zur Anschaffung von Lehrbüchern für unbemittelte Schülerinnen widmet die Gruppe 10 S. — H. Reg.-Rat Storm berichtet über den am 1. XII. in Graz stattfindenden Urania-Vortrag von Josef Scherer; siehe besondere Mitteilung! — H. Reg.-Rat Steiner (Wien) berichtet ausführlich über die Neuerwerbungen des Intern. Esp.-Muzeo in Wien; die OG schließt sich dem Museumsverein als Mitglied an.

(18) Vortrag Scherer. — Die Grazer Urania hat Herrn J. Scherer (Los Angeles), der im Auftrage des Esp.-Weltbundes jetzt in Europa Vorträge hält, zu einem Lichtbildervortrag über „Hollywood, das Filmparadies“

gewonnen. Der Vortrag findet Dienstag, den 1. Dezember um halb 8 Uhr abends im Festsaal der Handelsakademie (Grazbachg.) statt. Er wird in deutscher Sprache gehalten und dient mittelbar der Esperantowerbung. Wir bitten unsere Mitglieder, sich rechtzeitig mit Karten zu versorgen und Bekannte zum Vortrag mitzubringen. Unseren Mitgliedern wurden von der Urania dieselben Ermäßigungen eingeräumt die ihre Mitglieder genießen. Eintrittskarten werden für Urania-Mitglieder in der Buchhandlung Cieslar, Hamerlinggasse, für unsere Mitglieder und Freunde an den Gruppenabenden und bei H. Bartel, Schönaugasse 6/II, abgegeben. Preise der Plätze: (ermäßigt): 1.—10. Reihe S 1.25, 11.—16. S 1.—, 17.—23. 75 g.

(19) **OG Graz. Mitgliedsbeiträge.** — Bis 6. XI. sind die Beiträge von folgenden Mitgliedern eingelangt: für 1930/31 (3. Liste): Adam, Böhm, Hallamayer R., Jantscher (Rest) Mag. Klotzmann u. G., Schmeißer, Fuchs, Fees, Hallamayer M., Hainschegg, Laschatt (Rest); für 1931/32 (1. Liste): Dr. Dietl, Dr. Biehler, Dr. Kaspar, Kirchner, Prof. Dr Köppen u. G., Maly (Teil), Schönemann, Schöpfer, Tumpach, Sartori.

Bartel.

Rimarkindaj presaĵoj

Tagblatt-Bibliothek, Wien.

Wörterbuch Esperanto-Deutsch von Dr. Emil Pfeffer eldoniĝis ĵus en sia 4. eld. (16.-18. milo) kaj enhavas ankaŭ la aldonojn (Kvara oficiala aldono de la Esperantista Akademio al „Universala Vortaro“ kaj Neoficialaj vortoj el la scienca kaj teknika fakoj). La granda vendita kvanto jam sufiĉe montras la ŝatatecon de ĉi tiu vortaro. St.

Heroldo de Esperanto, Köln.

La vojo returne de Erich Maria Remarque. 370 p., 1931, prezo Rm 6.—; bind. 8.50.

La unua volumo de Remarque eble volis pruvi, ke ekzistas homoj kiuj ne taŭgas por io alia. Ekzistas ja kelkaj, kiuj adaptiĝas al la mondo de l' ŝajno, la aliaj konsumiĝas, aŭ pro troa ĝuado de la vivo post suferegoj, aŭ pro troa strecado de la fortoj dum la milittempo. Nur la plej bonaj sen kompromiso iom post iom trovas la vojon returne.

La esprimmaniero de ĉi-dua verko estas iom mildigita kompare al tiu de la unua. Precipe mi ŝatas kelkajn priskribojn: La veturadon al la hejmurbo, la hamstro-ekskurson, la erarvagadon de Birkholz sur la erikejo Entute la aŭtoro ne tiom intencas skribi ian severan kritikon, sed iom moltonan rezignitan konstaton: lo mortis dummilite inter de ni Aliaj valoraj eldiroj estas (p. 41): eble nur pro tio ekestas milito ĉiam denove, ĉar neniam iu kapablas tute elsenti tion, kion suferas alia; kaj (p. 358): mi instruas al miaj knaboj, kiu vere estas ilia patrujo, ilia hejmlando kaj ne iu politika partio. La aserto (p. 252), ke plenkreskinto ne povas senti kun la junularo, laŭ mia opinio nur estas duona veraĵo.

La E.-traduko estas sambona kiel ĉiuj eldonaĵoj de Heroldo. Mi ne posedas la originalon, sed tamen volas noti kelkajn interesajn tradukojn: p. 9 okulpleno da dormo, p. 19 grate ĝeni en la kolo (im Hals kratzen), p. 32 klinkaŝiĝi, p. 39 malmemori (forgesi), p 45 nedorminta (unausgeschlafen), p. 83 n' tagon, p. 91 je la kaploko (an der Spitze), p. 95 kaj 99 la unu (tion solan), p. 181 maldiligenti (faulenzen), p. 293 pafoj vipas, p. 308 malteniĝi (sich lockern), p. 340 pave ruĝa (putterrot, korekte: maleagre ruĝa). Gravega eraro nur estas p. 168: Ĉar vi scias (wißt Ihr denn?), Ĉu vi do scias?

D-ro fil. Biehler.

Literatura Mondo-Budapest.

Mr. Tot aĉetas mil okulojn. Romano originale en Esperanto de Jean Forge, 1931, 240 paĝoj, bind. 4.75 gmk.

Ĉio homo portas maskon antaŭ sia vizaĝo . . , kaj ni serĉas unu la alion vane.“

Ĉu vi kara leganto, opinias tion vera? Ne? Tutegale, nia romano baziĝus sur tiu ĉi tezo. Mr. Tot, riĉega amerikano, suferas pri tiu ekkono kaj malesperas je la vivo pro troa satiĝo de ĝi. Ĉio estas trompo. Amo? — Senvestigi la korpon jes; sed la animon, ne!

Doktoro Kivikas — maskite: psika kuracisto, fenomena teknikisto; senmaske: eminenta krimulo, avida sadisto — prezentas sin al Mr. Tot kiel helpanto por malkovro de la homaj animoj per vendo de mil okuloj, tiamaniere, ke li instalas por li la plej grandan hotelon per tiaj teknikaĵoj, nomitaj televizoroj (=malproksimen-vidiloj), ke oni el de centra sekreta ejo povas kaj vidi sur ekrano kaj aŭdi per megafono ĉiujn okazaĵojn en ĉiu ĉambro kaj ejo de la hotelo aŭ sur la strato antaŭ la hotelo. Oni nur bezonas reguli multegon da kontaktiloj.

Nun komencas la granda ludo majstre pentrita de Forge. Ni vidas la al ni ne kutiman vivon de homoj ĉiam diboĉantaj, senhontan amindumadon de geviraĉoj, malĉastulinoj, dancistinoj; ni eniras hazardludĉambron, partoprenas vetkuradojn de detektivo kaj krimuloj . . .

Mr. Tot vane serĉas nudan animon, li ree estas trompita ĉefe jam de d-ro Kivikas kun lia krimula bando. Jam ni kredas lin morta laŭ decido de la trompintoj, jen li estas savita de sia detektivo, al kiu neniu aljuĝis detektivajn talenton kaj emon, kiu al ĉiuj ŝajnis ridinda, senkapabla homo: do ankaŭ li devis preni maskon por fari bonaĵon.

Ni travivis mondenan atmosferon ĝis la lasta fazo de ĝi, la krimo. La tuto estus tre

taŭga por filmo. La bildoj estas plastike pentritaj, alkatenigas nian rigardon, estas kvazaŭ averto kontraŭ turura erariĝo de homaj subkonsciaj deziroj. Forge jam aktivigis tiajn subkonsciajn fortojn en sia romano „Abismoj“.

Pri lingvo kaj stilo de Forge ni havas entuziasmon. Gratulenda estas Esperanto, ke ĝi kreskigas tiajn verkistojn.

Kelkaj el la uzataj neologismoj: argusa = akre-vida; ĉantaĝi = elpremi monon el iu senhonte, *fie; ŝalti = ekfunkciigi elektran* lampon, aparaton; ĝigolo = virinamuzisto; stopi = subite haltigi; volucio = ruliĝo, tordiĝo.

Lud. Siedl.

E.-Societo „Universo“-Wilno.

La internacia lingvo (Jiddisch) de d-ro A. Goldburt. 1931.

Malgranda, sed por la legantaro ege interesa kaj instruiga broŝuro. La aŭtoro priparolas unue jenajn faktojn, kiuj en la nuntempo igas la ekziston de unueca mondlingvo kulturnecesecon; por tio estas konsiderindaj unuavice la komunaj celadoj de la diversaj nacioj sur la kampoj de scienco, arto, sociala leĝdonado. Plue estas dirita, ke la penso pri tia mondlingvo ne ekaperis en la lasta tempo kiel inspiraĵo, sed jam estas tre malnova, tiel malnova kiel la homa kulturo mem. En granda koncizeco la verkinto pritraktas la plej gravajn evolufazojn de la internacia helplingvo, komencante de Cartesius kaj menciante Leibnitz, Carpophorophilus, Schleyer kun lia Volapük kaj fine venante al Zamenhof.

La malavantaĝoj de la antaŭaj malsimplaj provoj kaj projektoj kompare la simplan kaj facile ellerneblan Esperanton estas priparolataj kaj montrataj per ekzemploj. Vere kontentigas, ke la aŭtoro finas sian traktaĵon per akcentado de la ideala celo de Esperanto, alproksimigi la homojn ne nur fizike kaj ekonomie sed ankaŭ peri spirite-psikan harmonion inter la tuta homaro pro ĝenerala feliĉo kaj bono.

Prof. d-ro Papo.

„Catalogo de edizioni Esperanto“ (Katalogo de libroj en E.) n-ro 5, grandformata, 16 pĝ., nombras krom la de Paolet mem eldonitaj libroj grandaron de E.-literaturaĵoj diverslandaj. Mendu senpage.

Eld. de E.-Stenografio, Issy-les-Moulineaux.

Kelkaj **„Prozaj kaj poeziaj perloj“** el diversaj lingvoj tradukitaj de L. Cogen, skribitaj en Stenografio Duploye-Flageul, 16 pĝ, bela kovrilo, 1931, prezo 1 resp. kupono.

Hugai-iskola, Gyöngyös. Broŝeturo pri instaloj de eminente organizata privata lernejo en la hungara urbeto, kie nia fervora samideano, prof. Hugaj instruas regule Esperanton, dank' al kio nia movado ankaŭ en la publiko prosperas.

Kie oni renkontas E.-istojn?

Graz.

Esp.-Verein für Steiermark, Geschäftsstelle (oficejo) Schönaugasse 6/II, Vereinsheim (kunv.) Bürgergasse 4, Fr (v) 20-23 h.

Innsbruck.

Esperanto-Klub, Gasthof „Grüner Baum“, Museumstraße. Do (j) 20—22 h.

Leoben.

Esp.-Verein für Steiermark: Cafe Weidbacher, Mittwoch (me) 20—22 h.

Linz.

Oberösterr. Esp.-Verein: Gasthaus Stadtgut, Volksgartenstraße.

Steyr:

Oberösterr. E.-Verein: Gemeinschafterheim, Schlüsselhofstr., Fr. (v.), 20 h.

Wien.

Katolika Unuiĝo E.-ista en Wien, I. Freyung 6 (Schottenpfarrkanzlei) Mi (me) 18—20 h.

Esp.-Unuiĝo-Wien, I., Schubertring (kafejo Kolowrat) Fr. (v.) 19.30 h.

Esp.-Verein der städt. Angestellten Wiens, IV., Schäffergasse 3, ĉiutage 17—19 h.

Vienna AkademiaUnuiĝo Esp. VIII., Langegasse 61 (Kafejo Lange), Mo (1) 19—23 h,

Esp.-societo „Fideleco“, Café Zoglmann. XVIII., Staudgasse 1, Di (m) 16-19 h.

Posedanto, administranto, eldonanto kaj respondeca redaktoro Regierungsrat Hugo Steiner, Bisamberg, Bundesstr. 154. — Presejo: S. Falk, Wien, XIII, Nobilegasse 4.